

ת"פ 10704/06/18 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 10704-06-18 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני	כבוד השופט זיו אריאלי
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	פלוני

החלטה

1. בפני בקשה מאת שירות המבחן להורות על הפקעת צו המבחן שניתן בעניינו של הנאשם ביום 29.4.19.
2. אזכיר כי הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות תקיפת בן זוג הגורמת חבלה של ממש, איומים והתנהגות פרועה במקום ציבורי. טרם הטיעונים לעונש הופנה הנאשם לקבלת תסקיר שירות מבחן בעניינו. שירות המבחן התרשם כי הנאשם סובל מקשיים רגשיים ותפקודיים, הפרעת קשב וריכוז, חוויות טראומטיות והתנהגות שולית. עם זאת, העריך שירות המבחן כי הנאשם אינו מחזיק בדפוסי התנהגות עברייניים. נוכח מאפייני אישיותו של הנאשם, העריך שירות המבחן כי קיים סיכון להישנות התנהגות אלימה מצדו של הנאשם כלפי המתלוננת. על אף האמור, ובשים לב לקיומם של גורמי שיקום - המליץ שירות המבחן להעמיד את הנאשם תחת צו מבחן למשך שנה.
3. בגזר הדין מיום 29.4.19 אימצתי את המלצת שירות המבחן. על הנאשם נגזרו לפיכך 12 חודשי מבחן, מאסר מותנה וכן חויב הנאשם לחתום על התחייבות כספית להימנע מביצוע עבירת אלימות.
4. בחלוף כארבעה חודשים (ביום 8.9.19) הגיש שירות המבחן הגיש בקשה להפקעת צו המבחן. בבקשה צוין כי הנאשם התקשה להגיע למפגשים במרכז למניעת אלימות במשפחה באופן סדיר. בהמשך הביע התנגדות לטיפול. באמצע חודש יולי 2019 אף ביקש הנאשם לסיים את הטיפול ביחידה להתמכרויות (ולמשך את הטיפול במרכז למניעת אלימות במשפחה). נוכח בקשתו, הוחלט על כינוס וועדה לצורך סיכום הטיפול. הנאשם התנגד לכינוס הוועדה, הגיע ליחידה ללא זימון והתנהג באופן נסער ובלתי צפוי. הוחלט בשל כך להשעות אותו מכל טיפול במסגרות המחלקה עד לעריכת בירור. הנאשם סירב להגיע לבירור והביע רצון לנתק כל קשר עם המחלקה. משכך הוקפאה כל תכנית הטיפול שלו, וכיום הוא אינו משולב במערך הטיפול בתחום האלימות במשפחה. שירות המבחן ציין כי הנאשם אינו לוקח חלק בתוכנית הטיפולית, מתקשה לשתף פעולה ומתנהג באופן תוקפני. משכך, ציין שירות המבחן כי אין ביכולתו לפקח על הנאשם ולקדם את הפחתת הסיכון להתנהגות אלימה.
5. בדיון שהתקיים בפני ביום 3.10.19 טען ב"כ הנאשם כי לא הייתה הפרה של צו המבחן, ומדובר באי הבנה.

הנאשם היה צריך לעבור מקבוצה אחת (המתמקדת בטיפול בהתמכרויות) לקבוצה אחרת (המתמקדת בטיפול באלימות במשפחה). הנאשם שיתף פעולה עם שירות המבחן, מסר דגימות שתן נקיות, לא נפתחו נגדו הליכים מאז שוחרר למעצר בית בחודש 7/2018. עוד נטען כי נפלו אי דיוקים בבקשת שירות המבחן להפקיע את צו המבחן בעניינו של הנאשם.

6. אף הנאשם ציין כי הוא מעוניין להמשיך בטיפול במסגרת הטיפולית המתמקדת באלימות במשפחה, כיוון ש"שם יש לי מה לעבוד על עצמי". לעומת זאת, כך לטענתו, הטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות - מוצה. הנאשם אף ציין כי הוא מוכן לחתום על טופס התחייבות שלא לנקוט באלימות, וכן לעשות "כל מה שצריך". נוכח האמור, סברתי כי יש מקום לקבל את התייחסות שירות המבחן לטענות העובדתיות שהעלו הסנגור והנאשם. בנוסף התבקש שירות המבחן לשקול שוב אם יש מקום לשלב את הנאשם במערך הטיפול.

7. טרם הדיון הנוכחי העביר שירות המבחן התייחסות משלימה. בתסקיר שהוגש ביום 27.10.19 צוין, כי הנאשם שיתף פעולה באופן חלקי עם שירות המבחן לאורך תקופת האבחון, והתקשה ביצירת קשרים בטוחים. הנאשם התקשה להגיע באופן סדיר למפגשים במרכז למניעת אלימות במשפחה. לאחר החלטתי מיום 3.10.19 פנתה אליו קצינת המבחן פעם נוספת, והנאשם סירב לשוחח עימה בטענה כי הוא דורש קצינת מבחן אחרת. הנאשם אינו לוקח חלק בתוכנית הטיפולית, וזאת על אף הצהרותיו בבית המשפט. למרות זיהוי נזקקות טיפולית, סבור שירות המבחן כי בשלב זה לא ניתן לפקח על הנאשם ולקדם את הפחתת הסיכון להתנהגות אלימה. משכך, נותר שירות המבחן בדעה כי יש מקום להורות על הפקעת צו המבחן.

8. בדיון בפני ביום 3.11.19 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסכמה לפיה יעשה ניסיון נוסף לפנות לשירות המבחן על מנת לבחון את האפשרות לשלב את הנאשם מחדש בהליך טיפולי. ככל שהדבר לא יסתייע וההליך הטיפולי לא יותנע מחדש - מוסכם על הצדדים כי צו המבחן יופקע, או אז יטענו הצדדים באופן חופשי. ב"כ המאשימה הבהיר כי אין בהסכמה זו משום חיווי דעה באשר לבקשתו הנוספת של הנאשם, כי שירות המבחן יחליף את קצינת המבחן המטפלת בנאשם. ניתנה החלטה ברוח הסכמות הצדדים. הוריתי לשירות המבחן להעביר עד יום 1.12.19 הודעת עדכון באשר לתוצאות פניית הנאשם לשירות המבחן.

9. שירות המבחן עדכן כי ביום 21.11.19 נפגש הנאשם עם קצינת המבחן המחוזית, והתבקש לחדש את הקשר עם שירותי הרווחה בטירת הכרמל. הנאשם זומן לפגישה עם מנהלת המרכז למניעת אלימות במשפחה בטירת הכרמל, ומשכך התבקשה דחיה בת שלושה שבועות על מנת להמשיך ולבחון את רצינות ומידת שיתוף הפעולה של הנאשם בהליך הטיפולי.

10. בהודעת עדכון מיום 25.12.19 ציין שירות המבחן כי הנאשם חידש את הקשר הטיפולי עם המרכז למניעת אלימות במשפחה בטירת הכרמל, אם כי ציין שהגעתו נעוצה בדרישת שירות המבחן. הנאשם לא הכיר בצורך טיפולי במרכז למניעת אלימות במשפחה. בפגישה משותפת (עם המתלוננת) הוצגה אווירה רגועה בבית, והשניים לא הביעו צורך בטיפול בתחום האלימות. משכך הוחלט כי הנאשם לא ימשיך בטיפול במרכז למניעת אלימות במשפחה. שירות המבחן ציין כי אין בפניו ממצאים המעידים על הפחתת מידת הסיכון, אם כי אין אפקטיביות בטיפול בתחום האלימות

הזוגית, מקום בו הנאשם אינו פנוי למעורבות בתהליך טיפולי בתחום זה. שירות המבחן העריך כי קיימת נזקקות טיפולית אך בשלב זה לא ניתן לפקח על הנאשם ולקדם את הפחתת הסיכון להתנהגות אלימה מצדו. שירות המבחן חזר על בקשתו להפקיע את צו המבחן.

11. בהודעת עדכון שהוגשה על ידי ב"כ הנאשם ביום 29.12.19, נטען כי חלקים מהתסקיר המשלים מיום 25.12.19. הנאשם נפגש עם מנהלת המרכז למניעה וטיפול באלימות במשפחה, ציין בפניה כי אינו מתנגד לפגישות במרכז, אך אינו רואה צורך בהתערבות טיפולית בתחום זה. עוד צוין, כי הנאשם מתחיל בקרוב לקבל טיפול נפשי במרפאה לטיפול הנפש בקרית אליעזר.

12. המאשימה הגישה תגובתה להודעת העדכון, וציינה כי הן מתסקיר ששירות המבחן והן מסיכום הפגישה מאת המרכז לטיפול ומניעת אלימות במשפחה, עולה כי אין טעם בפגישות הטיפוליות, שכן אינו מכיר בצורך הטיפולי. משכך עתרה המאשימה להפקיע את צו המבחן בעניינו של הנאשם.

13. בדיון בפני היום טען ב"כ הנאשם כי אין מקום להפקיע את צו המבחן, שכן הנאשם לא הפר את צו המבחן. לכל היותר עולה אי התאמה בין צרכיו של הנאשם לבין צו המבחן אולם אין בכך כדי להוות עילה להפקעת הצו [בהקשר זה הפנה לע"פ 45625-12-11 **שעיב נ' מדינת ישראל** (19.4.2012)]. נטען כי הנאשם שיתף פעולה עם שירות המבחן, חזר לחיות עם המתלוננת, ומאז לא היו אירועים נוספים של אלימות ביניהם. הנאשם מעוניין להשתקם, ולשם כך שם את כל כובד המשקל על הטיפול בפוסט טראומה ממנה הוא סובל. נטען כי בניגוד לאמור בתסקיר שירות המבחן המשלים - מנהלת המרכז למניעת אלימות במשפחה אישרה את טענתו של הנאשם כי הנאשם משתף פעולה ואינו מתנגד להמשך הטיפול (אם כי אינו רואה בכך צורך). עוד ציין ב"כ הנאשם כי הנאשם אמור בימים הקרובים להתחיל בטיפול נפשי, וככל שישתלב הנאשם בהליך זה - הדבר יעלה את הנאשם על דרך הישר.

14. לעומתו טען ב"כ המאשימה כי אין סתירה בין האמור בתסקיר המשלים לבין מכתבה של מנהלת המרכז למניעת אלימות במשפחה. שירות המבחן ציין כי הנאשם מגיע למפגשים אך אינו רואה כל צורך בהיותו שם. בנסיבות אלו, הנאשם אינו משכיל ללכת בדרך שהותוותה לו על ידי הגורם המקצועי. על כן אין מנוס אלא להפקיע את צו המבחן ולגזור את דינו של הנאשם מחדש.

15. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, נחה דעתי כי דין בקשת שירות המבחן להתקבל.

סעיף 20 לפקודת המבחן קובע כי:

**"הוכח להנחת דעתו של בית המשפט שנתן את צו המבחן, שהנבחן לא מילא אחר הוראה מהוראותיו של צו המבחן, רשאי בית המשפט בהתחשב, בין היתר, בתקופה שחלפה מיום העמדתו של הנדון במבחן, בדרך שבה עמד במבחן באותה תקופה ובנסיבות אי מילוי הוראות צו המבחן - לעשות אחד מאלה:
(1) להזהיר את הנבחן בלי לפגוע בהמשך תקפו של צו המבחן;**

עמוד 3

- (2) להטיל על הנבחן קנס בלי לפגוע בהמשך תקפו של צו המבחן, ואם לאחר מכן יבוא בית משפט להטיל עונש על הנבחן לפי סעיפים 16 או 17 או סעיף זה, יובא הקנס האמור בחשבון בקביעת אותו עונש;
- (3) אם ניתן צו המבחן בלא הרשעה על העבירה שבגללה ניתן - להרשיע את הנבחן ולהטיל עליו עונש, ואם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה לפי סעיף 1(1)(א) - להטיל על הנבחן עונש על העבירה המקורית במקום צו המבחן, הכל כפי שבית המשפט היה רשאי להטיל על הנבחן אילו זה עתה הורשע בפניו על אותה עבירה;
- (4) אם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה לפי סעיף 1(1)(ב) - להטיל עליו עונש נוסף על העבירה המקורית במקום צו המבחן, בהתחשב בכל עונש אחר שהוטל עליו על העבירה המקורית".

16. כידוע, צו המבחן מאפשר הטלת אמצעי שיקומי על נאשם, כדי לתת לו הזדמנות לשנות מדרכיו ולהשתלב בחיים תקינים בחברה. מקום בו הנאשם הפר את האמון שניתן בו - שמורה לבית המשפט הסמכות לשקול מחדש את הפעלתה של הסנקציה העונשית [השווה רע"פ 9795/07 **שביטה נ' מדינת ישראל** (1.2.2009)].

17. בענייננו, נראה כי הנאשם אינו משתף פעולה עם גורמי הטיפול. תחילה בא הדבר לידי ביטוי בהתבטאויות פוגעניות ותוקפניות, אשר הביאו לידי כך שבמשך מספר חודשים הוקפאו כל התכניות הטיפוליות בעניינו, נוכח התנהלותו והתנהגותו. הניסיונות של שירות המבחן לרתום את המשיב פעם נוספת להליך הטיפולי - לא צלחו. אף לאחר ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים, ופנייתו המחודשת של הנאשם לשירות המבחן ולמרכז למניעת אלימות במשפחה - לא מצא הנאשם טעם בהליך הטיפולי (אם כי לא התנגד לו...). בנסיבות אלו, ברי כי אין טעם בהמשך הליך טיפולי במרכז למניעת אלימות במשפחה, ואין תוחלת בפיקוח של שירות המבחן מקום בו עיקר העיקרים "חסר מן הספר".

אין עניינו של הנאשם דומה לנסיבות המתוארות בע"פ 45625-12-11 בעניין **שעיב**, אליו הפנה הסנגור. שם דובר במקרה בו קבע בית המשפט שהנאשם לא הפר את תנאי המבחן, ודינו נגזר בשנית בשל אי התאמה בין שירותי שירות המבחן לבין צרכיו של הנאשם.

18. כאמור - עניינו של הנאשם שונה. שירות המבחן רואה טעם ותוחלת בהליך טיפולי במרכז למניעת אלימות במשפחה. הנאשם אינו מעוניין בהליך טיפולי מסוג זה, שכן לטעמו אין בהליך שכזה טעם או תוחלת. מכאן, שהנאשם מוכן אך להלכה בהליך טיפולי, בעוד שלמעשה - הקשר הטיפולי עם שירות המבחן הינו מן הפה אל החוץ בלבד.

19. אמנם, למשיב לא נפתחו תיקים חדשים. אף אין אינדיקציה, חלילה, לביצוע עבירות נוספות כלפי המתלוננת. ואולם, נראה כי המשיב לא הפנים את החשיבות הנעוצה בשמירה על הקשר הטיפולי ובקיום הדוק אחר הוראות שירות המבחן. התנהלותו של המשיב מהווה "שבירת כלים" עם הגורמים הטיפוליים, ואי הכרה בצורך בהליך טיפולי בעניינו - דווקא בתחום אשר הביאו להתנהגותו האלימה. מתחייבת לפיכך המסקנה, כי קמה עילה והצדקה

להפקעת צו המבחן שניתן בעניינו. כפי שנקבע בעניין **שביטה** הנ"ל:

"נבחן שהורשע בעבירה, ובית המשפט ראה לתת בו אמון ולשלבו במסלול שיקומי טהור, זכה בפריבילגיה מיוחדת, שכן הוא אינו פורע את חובו העונשי לחברה. החברה מוחלת לו על חוב זה ובלבד שתוגשם התקווה לשיקומו ולתיקונו. פריבילגיה זו נתונה לנאשם על תנאי, והתנאי הוא שיהיה ראוי לה, ויקיים את תנאיה. אם ציפיה זו נכזבת, והנבחן מפר את תנאי המבחן, חוזרת לקדמותה התכלית העונשית המלאה, ועומדת בעינה דרישת החברה לפירעון מלוא החוב העונשי על ידי הנאשם".

20. נוכח האמור, אני סבור כי יש מקום להפקיע את צו המבחן, בהתאם לבקשת שירות המבחן, ולגזור מחדש את דינו של הנאשם, לאחר שמיעת השלמת הטיעונים לעונש.

אני נעתר לפיכך לבקשה ומורה על הפקעת צו המבחן שניתן בעניינו של הנאשם.

נקבע מועד לשמיעת טיעונים לעונש ליום רביעי, 5.2.2020, שעה 11:00.

הנאשם מוזהר בדבר חובת התייצבותו לדיון.

המזכירות תעביר את העתק ההחלטה לצדדים וכן לשירות המבחן.

ניתנה היום, י"ט טבת תש"פ, 16 ינואר 2020, בהעדר הצדדים.